

število pravnih starin. Morda bo le specialist za ljudsko pravo pogršel tu in tam kakšno nadrobnost o ljudskem in obveznostnem pravu.

Prav presenetljivi sta tudi zadnji poglavji o ljudski pesmi in plesu. Človek se ne more načuditi, da je izdajatelj z materialnimi sredstvi omogočil tako ustrezno dokumentacijo, kot je fonografski prikaz in objava ljudskih pesmi ter ritmična izvedba ljudskih plesov. Avtorja poglavja o ljudski pesmi poudarjata v uvodu, da so bile tu objavljene pesmi prvič zapisane v skladu z načelno zahtevo sodobne muzikologije, ki vsebuje natančno transkripcijo zvočnih posnetkov. Izdajatelj pa se tudi ni ustrašil višjih stroškov, ki jih zahteva izdelava klišejev te vrste, kar pa daje zapisanim in objavljenim pesmim in plesom še poseben znanstveni pomen, predvsem pa vrednost.

Na koncu je dodan resumé vsebine v angleščini in francoščini, kar dviga vrednost celotnega dela in mu odpira tudi pot v tujino ter omogoča zamenjavo za tujo literaturo. Na zadnji strani je seznam slik in prilog.

Knjiga je izredno bogato ilustrirana ne le z izbranimi in kvalitetnimi fotografijami, ampak tudi s tlorisi in perorisbami. Pri tem je treba vsekakor poudariti posrečeno razporeditev slikovnega gradiva, kar nedvomno dviga njeno estetsko plat in ji ne jemlje vrednosti niti slabši papir in samo broširani ovitek, tako da bo po njej rad posegel ne le strokovnjak, ampak tudi domačin-laik.

Občini Mengeš, ki je omogočila izid dela, posebej pa še avtorici Jagodicevi, gre za njeno veliko prizadevanje vse priznanje. Pri vsem nam je lahko žal le eno: da avtorica spričo dejstva, da je materialno stran knjige zagotovila prav omenjena občina, ni mogla v obdelavi zajeti širšega območja, kot so trenutne in po vsej verjetnosti le začasne meje ObLO Mengeš. Bilo bi prav, če bi narodopisni zapisi zajeli širši teritorij celotnega okoliša ob spodnji Bistrici, saj tvori le-ta tisti del okolice Ljubljane, na katerega je v zadnjih desetletjih prav posebno vplivala Ljubljana, in se to kaže predvsem na njegovi spremenjeni narodopisni podobi.

Tončica Urbas

Josip Dravec, Glasbena folklor Prekmurja. Pesmi. Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Razred za filološke in literarne vede. Dela 11. Inštitut za slovensko narodopisje 2. Ljubljana 1957. LX + 400 str. in zemljevid v prilogi.

Doslej je izšlo že mnogo zbirk slovenskih ljudskih pesemskih tekstov, od katerih prinaša najboljše Strekljeva izdaja pod črto tudi več melodij. Poleg tega je bilo izdanih tudi mnogo manjših zbirk pesmi z melodijami. Toda le-te so imele predvsem umetniške cilje. To velja tudi za obe večji zbirki, kot sta izdaji F. Š. Kuhača in L. Kube, ki sta vsaj skušali v večji meri upoštevati tudi potrebe znanosti. Predvsem znanosti pa so rabili le redki primerki ljudskih melodij v nekaterih razpravah. Prav zaradi tega pomeni za našo kulturo izredno razveseljiv in pomemben dogodek prva dovolj obsežna izdaja prekmurskih pesmi, ki prinaša na čimbolj veren način izvorno gradivo. Požrtvovalni prekmurski rojak je, ne da bi imel kakih večjih izkustev, zbiral na terenu v letih 1949—1955 ter pripravil za tisk 425 pesmi, izmed katerih jih je le 21 povzel po raznih drugih virih. Pri tem svojem delu se je sicer še šolal, vendar je tudi dosegel zrelostni izpit. Glede na vse to je opravil svoje delo kar zadovoljivo.

Priobčene pesmi so bile nabrane po vseh krajih Prekmurja. V objavi pa je vse gradivo podano, kot da izhaja z enotnega folklornega območja.

Zapisi so bili glede na terensko zapisovanje izdelani v pretežni meri dobro. Pri tem je opaziti postopni napredek, ki ga je zapisovalec dosegal z novimi izkustvi. Vseh začetnih poskusov po ustreznih orientaciji in adekvatni apercepciji pa tudi kasnejša redakcija ni mogla zabrisati. Pri tem tudi ni mogel vedno biti ustrezno ocenjen odnos pevcev do posameznih glasov večglasja pri enoglasnem izvajanju (št. 187/185). Glede na metodo zapisovanja

je treba pohvaliti, da je priobčenih tudi več primerkov originalnega večglasja. Pri tem pa pogrešamo v gornjem glasu bolj pogostnih primerov kadenčnih »postopov male terce«, ki jih avtor uvodoma omenja in jih ima za eno od značilnosti novejših prekmurskih pesmi (podčrtal J. D.).

Gradivo je v zbirki razvrščeno po dveh vidikih: napevi so razporejeni po tonalnem kriteriju, teksti pa po vsebini pesnitev. Težišče je seveda na melodijah. Vsaki izmed njih je dodana analiza forme melodije, metrične strukture teksta, kot se pojavlja v melostrofi, in kadenčnih tonov glede na finalis (g'), razen št. 352/189 (es'). Glede na to, da se je avtor odločil pri razvrstitvi napevov za tonalni kriterij, bi mogli sklepati, da se dajo prav z njim najbolj uspešno prikazati muzikalne značilnosti prekmurske folklorne. Pri tem se je opiral predvsem na splošno strukturo tonoredov, ambitus napevov in deloma tudi na tonus inicialis. Vendar se je preveč omejil na koralne moduse in na moderni mol in dur. Zato je značilne primere pentatonike (n. pr. št. 37, 242/62 itd.) ter nešteto pentatonizmov in druge tonalne posebnosti Prekmurja omenil uvodoma le deloma in jim ni v razvrstitvi določil posebnega mesta. Pri tem niso omenjene še nekatere druge nedoslednosti. Saj bo treba tem problemom posvetiti na drugem mestu več prostora.

Seveda pa ne smemo misliti, da vidi avtor le v tonalnih posebnostih edine muzikalne značilnosti Prekmurja. Saj je uvodoma posvetil v analizi napevov posebna poglavja tudi vprašanjem muzične metrike in ritma, formi napevov in večglasju, posebej pa v analizi tekstov vsebini, obliki in metriki ter narečju pesnitev.

Mnogo več prostora bi potrebovali, ako bi hoteli oceniti ustreznost uporabljenih metod, pravilnost terminologije in še marsikaj drugega v analizah. Poudariti pa je treba, da je v njih več dobrih opažanj. Omeniti je treba pregledni prikaz uporabljenih virov, kakor tudi dragocene navedbe o terenskih izkustvih in doživljajih ter nadržanosti o metodi zapisovanja. Osnovna vrednost dela pa je predvsem v obsežnem gradivu, ki ga je avtor s tako ljubeznijo in požrtvovalnostjo nabiral v svojem prostem času.

Uvodoma avtor tudi navaja, da je za svoje delo dobil pobudo in strokovno pomoč pri dr. Vinku Žgancu, znanstvenem sodelavcu Inštituta za narodno umjetnost, medtem ko mu je Jugoslavenska akademija znanosti in umjetnosti v Zagrebu dala gmotno pomoč za terensko delo. Prof. dr. Vilko Novak pa je sodeloval pri redakciji in razvrstitvi tekstov. Pri tem pa ni jasno, zakaj ni v uvodu omenjena tudi dopolnjevalka, ki je v opombah neštokrat navedena, to celo pri najmanjši opazki. To je sicer strokovno korektno, pač pa bi bilo potrebno to prav tako za prej omenjena priznana znanstvenika. Kar zadeva same opombe, bi bilo bolj potrebno avtorju pomagati predvsem z navedbami virov drugih slovenskih, predvsem melodijskih variant. S tem bi bila bistveno podprta avtorjeva uvodna teza o splošnih skupnih potezah prekmurske in druge slovenske glasbene folklorne, na kateri je osnovni poudarek publikacije.

Radoslav Hrovatin

Marija Suštar, Slovenski ljudski plesi Primorske. Dr. Henrik Neubauer, Kinetografija in njeni znaki. (Slovenski ljudski plesi 1.) Izdal in založil Glasbeno narodopisni inštitut v Ljubljani. Ljubljana 1958. 60 + 16 str.

Kot pomembni kulturni dogodek je treba oceniti prepotrebno izdajo slovenskih ljudskih plesov, katere je delno pripravil za objavo že prvi vodja Glasbeno narodopisnega inštituta, France Marolt (gl. SE III—IV, 1951, str. 280. op. 18). Prvotna zamisel je bila razširjena na sedem zvezkov plesov z različnih slovenskih folklornih območij. Prvi tu obravnavani zvezek prikazuje ljudske plesne Primorske. Seveda teh sedem objavljenih plesov — med katerimi zadnji trije (Rezijanke I—III) pravzaprav ne sodijo v ta ožji okvir, čeprav so bili